

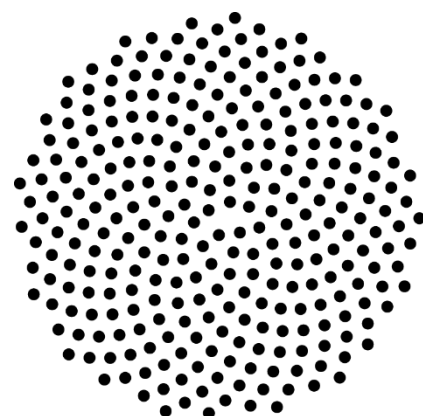

Hovedregulativ for offentlige vandløb Varde Kommune

Varde Å

**Varde
Kommune**

Indhold

1. Forord	4
2. Grundlaget for regulativet	5
3. Vandrammedirektivet.....	5
4. Administrative bestemmelser	6
4.1. Myndighed.....	6
4.2. Påbud	6
4.3. Vandløbsloven	7
4.4. Naturbeskyttelse.....	7
4.5. Okker.....	7
4.6. Beskadigelse	7
4.7. Forurening	7
4.8. Bygningsværker og beplantning	8
5. Bredejerforhold	8
5.1. Bræmmer.....	9
5.2. Brinksikring	9
5.3. Dræudløb, rørledninger, broer mv.	10
5.4. Kabelunderføringer.....	10
5.5. Hegning.....	10
5.6. Kreaturvanding	10
5.7. Væltede træer	11
5.8. Private vandløb.....	11
6. Regulering.....	12
6.1. Etablering af rørbroer, broer eller lignede	12
7. Regulativtyper.....	12
7.1. Skikkelsesregulativ.....	13
7.1.1. Kontrolmetode.....	13
7.2. QH-regulativ.....	13
7.2.1. Kontrolmetode.....	14
7.3. Vandføringsevne-regulativ	14
7.3.1. Kontrolmetode.....	15
7.4. Kontrolhyppighed	15
7.5. Valg af regulativtype.....	16
8. Vandløbsvedligeholdelse	16

8.1. Grødeskæring	16
8.1.1. Grødeskæringsomfang.....	16
8.1.2. Grødeskæringsmetoder	16
8.2. Oprensning	17
8.3. Brinkvegetation	17
8.3.1. Kæmpe-bjørneklo	18
8.4. Fjernelse af grøde, oprenset materiale og afskåret vegetation	18
8.5. Rørlagte strækninger	18
8.5.1. Brønddæksler.....	19
8.6. Arbejdsbælter	19
8.7. Tilsyn.....	19
9. Sejlads.....	19
10. Straf.....	19
11. Revision.....	19
12. Ikrafttræden.....	19
13. Bilag	20
Bilag 1. Oversigtskort over vandløbene.....	20
Bilag 2. Tabeloversigt over vandløb i Varde Kommune.....	21
Bilag 3. Redegørelse	31
1. Indledning og formål.....	32
2. Baggrunden for revisionen af fællesregulativet	32
3. EU's Vandrammedirektiv	32
4. Konsekvenser af en regulativrevision	33
4.1. Afvandingsmæssige konsekvenser	33
4.2. Miljømæssige konsekvenser.....	33
5. Administrative bestemmelser	33
5.1. Vandløbsloven	34
5.2. Naturbeskyttelsesloven	34
5.3. Miljømålsloven	34
5.4. Miljøbeskyttelsesloven	34
5.5. Okkerloven.....	35
6. Miljømålsætninger.....	35
6.1. Indsatser for at opnå miljømålene	35
7. Datagrundlaget	35

8. Det rets- og planmæssige grundlag	36
8.1. Spildevandplan og miljøbeskyttelsesloven.....	36
8.2. Kommuneplanen	36
Bilag 4. Ordliste.....	38

1. Forord

Dette regulativ er udarbejdet af vandløbsmyndigheden i Varde Kommune.

Varde kommune består af ca. 900 km offentlige vandløb, og det er kommunen, som er vandløbsmyndighed på både de offentlige og private vandløb inden for kommunegrænsen.

Vandløbsregulativerne i Varde Kommune har tidligere bestået af et hovedregulativ (2013) og særregulativer for vandløbene i Helle, Ølgod, Varde, Blåbjerg og Blåvandshuk kommune samt Ribe amt.

Den nye revision af vandløbsregulativerne vil bestå af ét hovedregulativ, som indeholder fællesbestemmelser for alle de offentlige vandløb, og en række særregulativer, ét for hvert vandløb. Hovedregulativet beskriver Varde Kommunes overordnede vandløbspolitik, samt de principper vandløbsregulativerne er blevet og fremover vil blive udformet efter med den kommende revision af de eksisterende regulativer for de offentlige vandløb. Hovedregulativet indeholder også en redegørelse, for bl.a. baggrunden for regulativernes udarbejdelse og den nuværende natur- og miljømæssige tilstand. Hovedregulativet giver også et indblik i vandløbslovens (Bekendtgørelse af lov om vandløb) bestemmelser.

Hovedregulativet skal give en bredere forståelse for de specifikke bestemmelser og beskrivelser, som fremgår af de enkelte særregulativer. Hovedregulativet skal derfor læses sammen med det enkelte særregulativ.

Efterhånden som særregulativerne bliver revideret, bliver de lagt på Varde Kommunes hjemmeside (<http://www.vardekommune.dk/>).

2. Grundlaget for regulativet

Vandløbsregulativene er vedligeholdelsesforskrifter, for det enkelte vandløb, der sikrer, at vandløbene kan aflede vand (navnlig overfladevand, spildevand og drænvand) under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som er fastsat efter anden lovgivning¹.

De relevante love og afgørelser, som knytter sig til revisionen af vandløbsregulativene, samt administrationen og vedligeholdelsen af vandløbene er:

1. Bekendtgørelse om vandløbsregulering og- restaurering m.v., BEK nr. 834 af 27/06/2016
2. Bekendtgørelse af lov om vandløb (**Vandløbsloven**), LBK nr. 127 af 26/01/2017
3. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse (**Naturbeskyttelsesloven**), LBK nr. 934 af 27/06/2017
4. Bekendtgørelse af lov om okker (**Okkerloven**), LBK nr. 1581 af 10/12/2015
5. Bekendtgørelse af lov om vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (**Miljømålsloven**), LBK nr. 119 af 26/01/2017
6. Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse (**Miljøbeskyttelsesloven**), LBK nr. 966 af 23/06/2017
7. Tillægsregulativer, restaurerings- og reguleringsprojekter

Kommende revisioner af ovenstående love og bekendtgørelser kan findes på www.retsinformation.dk.

3. Vandrammedirektivet

Varde Kommunes vandløb ligger i vandopland 1.10 – Vadehavet og 1.8 – Ringkøbing Fjord. Miljømålet for de målsatte vandløb er som udgangspunkt mindst **god tilstand eller godt potentiale**. Tilstanden opnås, når både den økologiske tilstand af vandløbet og den kemiske tilstand af vandet er god.

En god økologisk tilstand fastlægges gennem flere parametre. De biologiske kvalitetselementer er den bærende kraft. Derudover indgår hydromorfologiske og fysisk-kemiske kvalitetselementer også i bedømmelsen af vandløbets tilstand. EU har fremsat krav til vandløbenes kvalitet gennem Vandrammedirektivet. EU's Vandrammedirektiv har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden af overfladevand og grundvand. Tiltagene i Vandrammedirektivet er udmøntet i Vandplanerne (2009-2015) og vandområdeplanerne (2015-2021). På trods af, at de gamle regulativer henviser til en målsætning i de gamle regionplaner, er det Vandplanernes målsætning, som er gældende.

¹ Bekendtgørelse af lov om vandløb, §1

Tabel 1. Vandløbene tildes en tilstandsklasse fra dårlig til høj tilstand. For at nå målopfyldelsen, skal vandløbene opnå god tilstand.

Tilstandsklasse	Definition
Høj tilstand	Der er ingen eller kun meget ubetydelige menneskeskabte ændringer i værdierne for de fysiske-kemiske og hydromorfologiske kvalitetselementer for den pågældende type af overfladevand i forhold til, hvad der normalt gælder for denne type overfladevand under uberørte forhold. Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for overfladevandområdet svarer til, hvad der normalt gælder for den pågældende type under uberørte forhold, og der er inden eller kun meget ubetydelige tegn på ændringer. Der forekommer typespecifikke forhold og samfund.
God tilstand	Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevandområde udviser niveauer, der er svagt ændret som følge af menneskelig aktivitet, men afviger kun lidt fra, hvad der normalt gælder for denne type overfladevand under uberørte forhold.
Moderat tilstand	Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevand afviger i mindre grad fra, hvad der normalt gælder for denne type overfladevand under uberørte forhold. Værdierne viser mindre tegn på ændringer som følge af menneskelig aktivitet og er signifikant mere forstyrrede end under forhold med god tilstand.
Ringe tilstand	Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevand viser tegn på større ændringer og afviger væsentligt fra, hvad der normalt gælder for den pågældende type overfladevand under uberørte forhold.
Dårlig tilstand	Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevand viser tegn på alvorlige ændringer og store dele af de relevante biologiske samfund, som normalt karakteriserer den pågældende type overfladevand under uberørte forhold, forekommer ikke.

Den fremtidige vedligeholdelse af vandløbene efter regulativerne skal tage udgangspunkt i vandplanernes vurdering af vandløbene og målsætninger, som er beskrevet heri. Der skal sikres et godt vandløbsmiljø og mulighed for en hensigtsmæssig afvanding.

4. Administrative bestemmelser

4.1. Myndighed

Varde Kommune er vandløbsmyndighed på samtlige vandløb i kommunen – både offentlige og private vandløb, åbne samt rørlagte. Det er dog bredejerne, som ejer vandløbene, uafhængig af om vandløbet har status af privat eller offentlig.

4.2. Påbud

Vandløbsmyndigheden kan udstede påbud om flere elementer tilknyttet vandløbet. Er et påbud ikke efterkommet inden udløbet af den fastsatte frist, kan vandløbsmyndigheden foretage de fornødne foranstaltninger for den forpligtiges regning².

Er der fare for, at betydelig skade kan ske på grund af usædvanlige nedbørsforhold eller anden udefrakommende usædvanlig begivenhed, kan vandløbsmyndigheden foretage de fornødne foranstaltninger uden et påbud, og på den forpligtigedes regning³.

² Bekendtgørelse af lov om vandløb, §54

³ Bekendtgørelse af lov om vandløb, §55

4.3. Vandløbsloven

Vandløbsloven udgør det primære administrative grundlag for vandløbene. Loven tilstræber at sikre, at vandløbene kan anvendes til afledning af vand (overfladevand, spildevand og drænvand), men under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandkvaliteten.

4.4. Naturbeskyttelse

De offentlige vandløb er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, hvilket betyder at ændringer af vandløbenes forløb skal godkendes af vandløbsmyndigheden. Som udgangspunkt er vandløb, som tidligere har haft en regulativmæssig bundbredde på over 2 meter, ligeledes beskyttet af åbeskyttelseslinjen (naturbeskyttelseslovens §16). Ifølge åbeskyttelseslinjen må der ikke opstilles skurvogne, master mv., foretages beplantning eller etableres bygninger inden for 150 m af vandløbet, uden forudgående tilladelse fra vandløbsmyndigheden.

Det fremgår af særregulativerne, om det enkelte vandløb er omfattet af beskyttelsesbestemmelserne.

4.5. Okker

Store dele af arealerne langs vandløbene i Varde Kommune er klassificeret som okkerpotentielle. Indenfor disse områder må udgrøftning og dræning inden for landbrugserhvervet ikke påbegyndes uden forudgående tilladelse fra vandløbsmyndigheden⁴.

Almindelig, jævnlig vedligeholdelse af private vandløb må udføres ned til eksisterende bund. Ekstra uddybning er en overtrædelse af loven. Spuling af dræn bevirker ofte, at store mængder okker udskylles. Derfor skal spulevandet opsamles, og kan normalt, uden skadevirkning, spredes på landbrugsjord.

4.6. Beskadigelse

Skalapæle, loggerstationer og andre afmærkninger i og ved vandløbet må ikke beskadiges eller fjernes. Hvis vandløbsmyndigheden skal genetablere afmærkninger, afholdes udgiften af den, som har fjernet eller beskadiget afmærkningen.

Vandløbsmyndigheden skal påbyde genetablering af vandløbet, bygningsværker eller andre anlæg ved vandløbet, hvis disse beskadiges, eller der foretages aktiviteter i strid med bekendtgørelse af lov om vandløb (Vandløbsloven) eller bestemmelserne i regulativerne.

4.7. Forurening

Der må ikke tilføres haveaffald, faste stoffer, urensset spildevand eller andre væsker, som kan forurene vandet eller føre til aflejringer i vandløbet eller recipienten⁵.

⁴ Bekendtgørelse af lov om okker, §3

⁵ Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, §27

Ved forureningsuheld handles der efter nedenstående skema:

	Akut forurening	Anden forurening
I arbejdstiden Man-ons: 08:00-15:30 Tors: 08:00-17:00 Fre: 08:00-13:00	Alarmcentralen kontaktes på 112. Herfra giver den vagthavende indsatsleder besked til miljøvagten. Den vagthavende inddrager teknik- og miljøafdelingen med det samme.	Teknik- og miljøafdelingen kontaktes på tlf.: 79 94 68 00
Uden for arbejdstiden	Alarmcentralen kontaktes på 112. Herfra giver den vagthavende indsatsleder besked til miljøvagten. Den vagthavende inddrager teknik- og miljøafdelingen med det samme.	Teknik- og miljøafdelingen kontaktes den førstkommende hverdag på tlf.: 79 94 68 00 inden for arbejdstiden

Med 'akut forurening' forstås en forurening, som medfører umiddelbar fare for vandløbet og dets omgivelser, fx udslip af gylle, ensilagesaft, slagteriaffald, olie, kemikalier m.v.

'Anden forurening' er en forurening, som er mindre alvorlig, eventuelt har stået på i længere tid og som ikke udsætter vandløbet for pludselig iltsvind, forgiftning eller lignende. Eksempler kan være mindre udledning af ikke-giftige, forurenende stoffer til større vandløb, blokerende genstande i vandløbet, sammenskred af brinker, som medfører sandflugt m.v.

4.8. Bygningsværker og beplantning

Det er ikke tilladt at anbringe bygninger, faste hegn, bygværker, beplantning, udgravninger eller lignende anlæg af blivende art nærmere end 10 m fra vandløbets kronekant, da dette areal anvendes som arbejdsbælte. Tilladelse til fravigelse af denne regel skal indhentes hos vandløbsmyndigheden.

Ved rørlagte vandløb må der ikke placeres bygninger, bygværker, udgravninger eller lignende anlæg af blivende art inden for 5 m af rørets midte. Der må ikke uden vandløbsmyndighedens tilladelse beplantes inden for en afstand af 6 m fra rørledningen. Uanset afstanden til rørledningen, er det lodsejerens ansvar, at der ikke vokser rødder ind i rørene. Lodsejer kan påbydes at rydde træer og buske i et bælte på 6 m på hver side af rørlægningen, hvis planterne overstiger 0,6 m i højden.

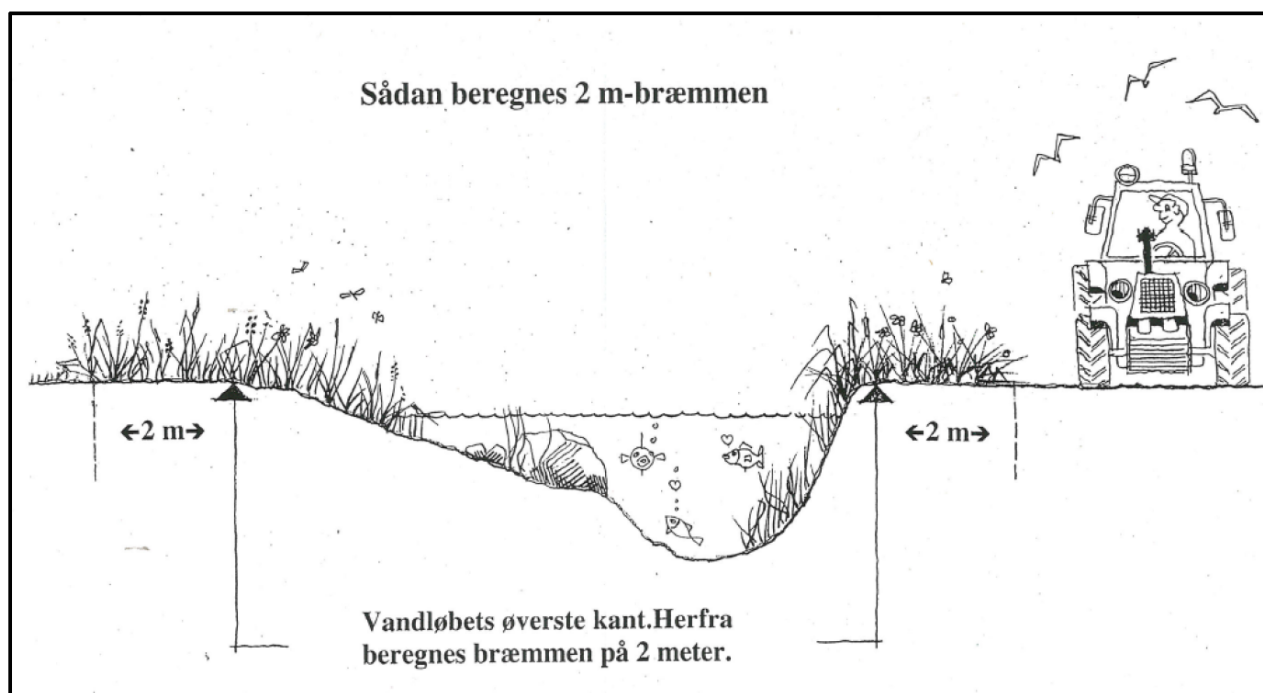
Hvor anden lovgivning foreskriver længere afstande, er det disse krav, som er gældende, fx i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med tilhørende bekendtgørelser.

5. Bredejerforhold

Bredejeren er den lodsejer, hvis jord grænser op til åbne vandløbet eller hvis jord ligger over det rørlagte vandløb.

5.1. Bræmmer

For alle naturlige vandløb og søer, samt for målsatte vandløb⁶, gælder, at der skal være en dyrkningsfri bræmme på 2 meters bredde langs vandløbenes åbne strækninger⁷. 2-meter-bræmmen måles fra vandløbets øverste kant (kronekanten). I 2-meter-bræmmen må der ikke dyrkes, ske jordbehandling, plantes, terrænændres eller ske opførelse af bygningsværker. Det er dog tilladt for vandløbsmyndigheden at plante skyggegivende vegetation i bræmmerne, for at begrænse grædevæksten i vandløbet. For øvrige vandløb har vandløbsmyndigheden fastlagt en bræmme på 1 meter. Bræmmebestemmelserne gælder ikke i byzonen.

Figur 1. Tegning af 2-meter-bræmmer langs et åbent vandløb. (Vejledning om bræmmer langs vandløb og søer, Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen 2007)

Formålet med bræmmerne er at beskytte vandløbsbrinken mod udskridning. En stabil brink mindsker erosion og sikrer vandløbets evne til at aflede vand. En dyrkningsfri bræmme sikrer endvidere at der udvaskes færre næringstoffer og sprøjtemidler til vandmiljøet. Et stabilt og rent vandmiljø forbedrer leveforholdene for vandløbets fisk, smådyr og planter. Der kan ikke dispenseres fra bræmmebestemmelserne.

5.2. Brinksikring

Som udgangspunkt opsættes der ikke faskiner eller andre former for brinksikring i målsatte vandløb eller vandløb med anden naturmæssig værdi. Etablering af brinksikring kræver en ansøgning om regulering af vandløbet. Vandløbsmyndigheden kan beslutte at godkende brugen af brinksikring på udvalgte strækninger og med udvalgte materialer, og kører derfor en reguleringssag. Udgifterne til etableringen afholdes som udgangspunkt af de bredejere, som ønsker brinksikringen.

⁶ Vandområdeplanerne 2015-2021 eller nyere planer

⁷ Bekendtgørelse af lov om vandløb, §69

5.3. Drænudløb, rørledninger, broer mv.

Udlægning af drænledninger skal udføres og vedligeholdes således, at de ikke gør skade på vandløbets brinker eller hindrer vandløbet afstrømning. Bredejerer må forlænge eksisterende dræn til frit udløb i vandløbet, hvor vandløbet naturligt har flyttet sig. Forlængelsen og omlægningen sker for bredejerens egen regning. Drænrør bør maksimalt rage 15 cm ud i vandløbet og nye dræntilløb placeres minimum 10 cm over den fastlagte, regulativmæssige bundkote. Drænrør bør være tydeligt markerede, fx med en trykimprægneret pæl, som rager op over kantvegetationen. Umarkerede dræn og dræn som rager mere end 15 cm ud i vandløbet, som beskadiges ved vandløbsvedligeholdelsen, erstattes ikke.

Bredejer skal selv føre kontrol med, om drænudløbet sander til.

Anlæggelse af nye dræntilløb, rørledninger, lægning af kabler og lignende i og under vandløbet kræver tilladelse fra vandløbsmyndigheden⁸.

Som udgangspunkt anses rørbroer, spang o.l. som private, men mindre andet er angivet.

5.4. Kabelunderføringer

Krydsning af vandløbene med rør og kabler kræver tilladelse efter vandløbsloven. Der vil normalt blive sat krav om tydelig skiltning af krydsningen på begge sider af vandløbet. Underføringen skal mindst 1,5 meter under regulativmæssig bund, og dybden skal holdes i en afstand på mindst 5 m fra vandløbets øverste kant. Er vandløbet mere end 5 meter bredt skal dybden holdes i en afstand fra brinken svarende til vandløbets bundbredde.

5.5. Hegning

Som udgangspunkt er hegning langs vandløbene ikke påbudt, da afgræsning af bræmmer og brinker og let brinkpåvirkning fra udtrædende dyr, kan skabe en god dynamik i og langs vandløbene. Flere steder er der dog påbudt hegning, da det fra vandløbsmyndighedens side vurderes, at det vil have for store konsekvenser for udskridning af brinkerne, sandvandring og afvanding, at lade dyrene komme ned i vandløbet. Der må ligeledes ikke ske tilførsel af dyrenes urin og fækalier, da dette kan forurene vandløbene.

For løbene at kunne afhjælpe problemer eller skabe mere dynamik i forhold til at nå vandløbenes miljømål, kan du altid finde de aktuelle hegningsregler på GIS-kortet på kommunens hjemmeside.

Er der krav om hegning langs vandløbet, og er det nødvendigt at udføre maskinel vedligeholdelse af vandløbet med fx mejekurv, er bredejer forpligtet til at fjerne hegnet inden 2 uger, efter at vandløbsmyndigheden har sendt meddelelse herom. Skader på mandskab og vedligeholdelsesmateriel, som følge af ikke-vedligeholdt hegn eller hegnsmateriale i vandløbet, vil blive krævet erstattet af bredejer.

5.6. Kreaturvanding

Af hensyn til at mindske erosion af vandløbenes brinker, opfordres kreaturejere at opsætte mule- eller vindpumpe eller etablere et vandingssted til dyrene. Bredejerer kan uden tilladelse fra vandløbsmyndigheden etablere mule- eller vindpumper. De to vandingsmetoder af husdyr med vandløbsvand foretrakkes, da de mindsker risikoen for at sygdomme overføres med vandløbsvandet til andre dyr i samme vandløbssystem.

⁸ Bekendtgørelse af lov om vandløb §47

Figur 2. Vindpumpe i Holme Å (foto: Jan Pedersen, Varde Kommune)

Ønsker bredejer ikke at anvende mule- eller vindpumpe, kan der søges om etablering af et vandingssted. Vandingsstedet skal udformes således, at dyrene ikke kan træde ud i vandløbet og at vandløbet ikke tilføjes sand o.l. Det kræver altid en tilladelse fra vandløbsmyndigheden at etablere et vandingssted.

Anden vandindvinding fra vandløbene må ikke finde sted uden tilladelse fra Varde Kommune⁹.

5.7. Væltede træer

Det er ejerens ansvar at fjerne væltede træer, buske eller lignende fra vandløbet, hvis disse spærrer for afstrømningen. Udgifterne i forbindelse med oprydningen afholdes af ejeren.

5.8. Private vandløb

Bredejere har pligt til at vedligeholde private dræn og vandløb. Vandløbsmyndigheden har mulighed for at fastsætte bestemmelser for et privat vandløbs skikkelse, vandføring eller vedligeholdelse. Det er fx relevant i forbindelse med restaureringsprojekter, hvor der er et ønske om at opretholde eller genskabe en bestemt tilstand i vandløbet. Det skal bemærkes, at Varde Kommune ikke ligger inde med særlig mange data om de private vandløb. Alm. vedligeholdelse af private vandløb kræver som udgangspunkt ikke en dispensation fra Naturbeskyttelsesloven. Har vandløbet henligget uden vedligeholdelse i en årrække, kræver en oprensning som udgangspunkt en dispensation. Det beror altid på en konkret vurdering af det enkelte vandløb, om der skal indhentes en dispensation.

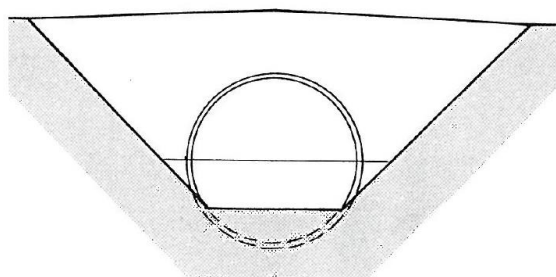
⁹ Bekendtgørelse af lov om vandløb, §47

6. Regulering

Restaurering og reguleringer, herunder rørlægning af vandløbet og etablering af broer og overkørsler, kræver godkendelse fra vandløbsmyndigheden¹⁰. Ansøgninger om regulering af vandløb skal sendes til vandløbsmyndigheden. Revision af vandløbsregulativerne giver ikke bemyndigelse til at ændre dimensioner, vandføringsevne eller forløb af vandløbene. En sådan ændring skal der ansøges om hos vandløbsmyndigheden, som sender forslaget i høring og senere træffer en afgørelse herom.

6.1. Etablering af rørbroer, broer eller lignede

Det kræver tilladelse fra vandløbsmyndigheden at anlægge rørbroer i vandløbene. Forinden anlæggelsen, skal kommunen godkende placeringen og dimensionerne. Af hensyn til fisk og anden fauna i vandløbet, skal rørbroer være så korte som muligt. Der kan normalt ikke opnås tilladelse til etablering af broer over 9 meter i bredden. Rørbroer skal være nedgravede, således at bunden af røret ligger ca. 1/5 del under regulativmæssig bund og parallel med denne. Den herved fremkomne bundbredde i røret, skal mindst svare til den regulativmæssige bundbredde. Rørdiameteren skal derfor være mindst 1,25x den regulativmæssige bundbredde.

Figur 3. Ved etablering af rørbroer, skal bunden af røret lægges 1/5 del under regulativmæssig bund. Rørets diameter skal være 1,25x regulativets bundbredde. Rørdiameteren = 1,25 x bundbredden

Andre typer af broer, fx flade træ- eller betonbroer, kræver også tilladelse fra vandløbsmyndigheden, idet de, selvom de måske ikke påvirker vandløbets vandføringsevne, gør indgreb på vandløbets brinker, der som oftest vil være beskyttet af §3 i naturbeskyttelsesloven.

Al færdsel med maskiner, husdyr m.m. på tværs af åbne vandløb skal ske over broer, overkørsler eller lignende. Broer, som der ikke længere er i brug, skal fjernes. Fjernelse af broen kræver en tilladelse fra vandløbsmyndigheden, med mindre det fremgår af tilladelsen til anlæggelse af broen, at den skal fjernes, når brugen af broen ophører.

7. Regulativtyper

Særregulativerne tilknyttet dette hovedregulativ bygger på et af 3 forskellige regulativtyper: Skikkelsesregulativ, QH-regulativ eller vandføringsevne-regulativ. Vandløbsregulativet udgør administrationsgrundlaget for det enkelte vandløb. Grundlaget for vedligeholdelsen er, at vandløbsmyndigheden er forpligtiget til at sikre den skikkelse eller vandføringsevne, som er fastsat i

¹⁰ Bekendtgørelse af lov om vandløb, §§ 16, 17 og 47

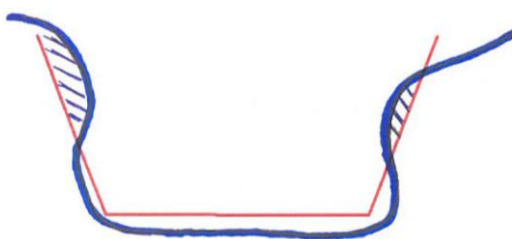
regulativet. Det indebærer at vandløbsmyndigheden ikke må ændre skikkelsen eller vandføringen, som er fastsat i regulativet. En ændring af disse parametre kræver en reguleringssag.

7.1. Skikkelsesregulativ

Et skikkelsesregulativ bygger på et fastlagt udseende af vandløbet, bestående af en bundkote, en bundbredde og et skråningsanlæg. De tre parametre er fastlagt i dimensionsskemaet i det enkelte særregulativ.

7.1.1. Kontrolmetode

En kontrolmåling sker i den grødefrie periode, oftest mellem primo november til medio april. Kontrollen foregår ved at sammenligne kontrolmålingen med den geometriske skikkelse angivet i dimensionsskemaet. Vandløb med et skikkelsesregulativ skal oprensnes, når den regulativmæssige skikkelse ikke er tilstede, dog tillades en hævnning af vandløbsbunden på 10 cm over den fastlagte bundkote, før der renses op i bunden. Der oprensnes til 10 cm under den regulativmæssige bund, dog kun ned til fast bund.

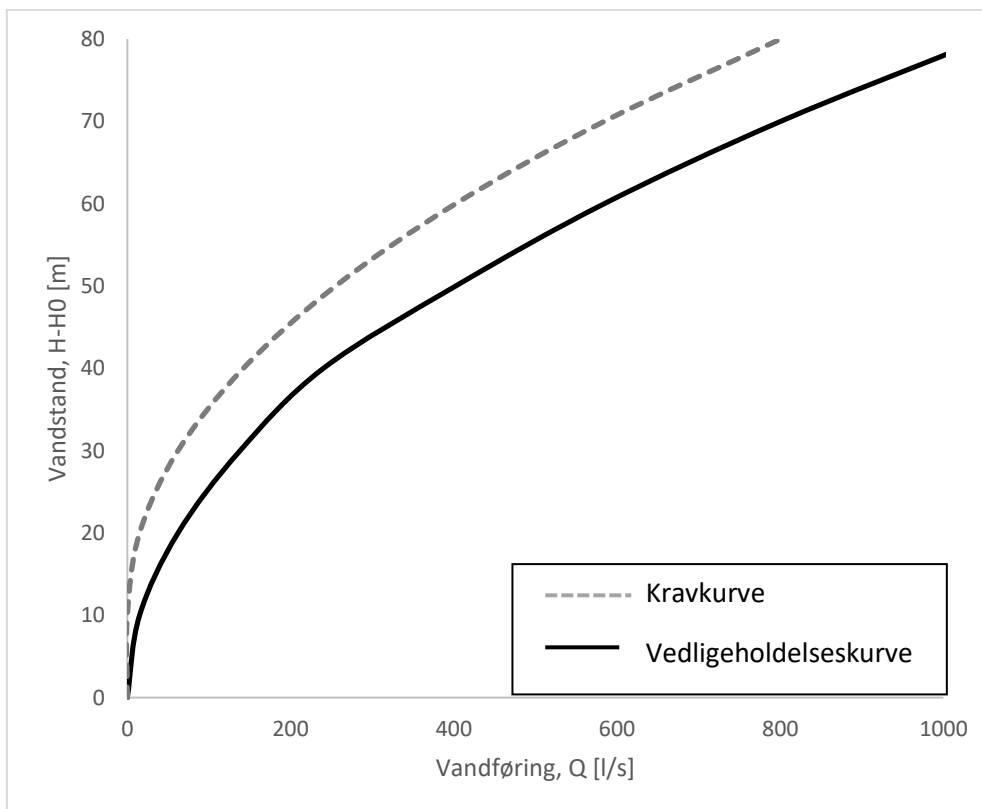

Figur 4. Vandløb fastsat efter et skikkelsesregulativ vedligeholdes, når den fastsatte skikkelse ikke kan findes i vandløbet. På den figuren overholder vandløbet ikke regulativet, og brinkerne rettes derfor af.

Såfremt vandløbsbunden er 10 cm over den regulativmæssige bundkote, renses der også op i bunden. Er bunden mindre end 10 cm over den regulativmæssige bundkote, er det kun brinken som rettes af. Hyppig oprensning og afretning af brinker giver ustabilitet og risiko for udskridning af vandløbets sider.

7.2. QH-regulativ

Ved anvendelse af et QH-regulativ kontrolleres vandløbets vandføringsevne, ved at måle vandføringen (Q) og vandspejlshøjden (H) og herefter sammenholde målingen med en fastsat kravkurve. Kravkurven angiver at vandspejlet skal holdes under en bestemt højde, ved en given vandføring.

Figur 5. Principskitse af en QH-kurve.

7.2.1. Kontrolmetode

Vandløb, som reguleres efter et QH-regulativ skal oprensnes, når den regulativmæssige vandføringsevne ikke er opfyldt. Kontrollen foretages oftest mellem primo februar og primo april. Kontrollen af vandføringsevnen foregår ved aflæsning af vandspejlskoterne på skalapæle ved kontrolstationerne, samtidig med at der foretages én eller flere vandføringsmåling i vandløbet på samme station. De fundne værdier for vandføring og vandstand plottes mod stationens krav- og vedligeholdelseskurve. Ligger punktet for de målte værdier mellem krav- og vedligeholdelseskurven, er regulativet overholdt. Ligger punktet over kravkurven, vil vandløbsmyndigheden finde årsagen til dette, og evt. igangsætte en afværge. Ligger punktet under vedligeholdelseskurven, afleder vandløbet mere vand i forhold til regulativets forskrift. Oprensning begrænses så vidt muligt til vandløbets naturlige (slyngende) strømrønde. Regulativerne indeholder en række stationer med kravkurver, men der skal ikke måles vandføring alle steder. En vandføringsmåling kan anvendes til at udregne en afstrømning i $l/s/km^2$, og med baggrund i oplandet til de enkelte stationer, kan der beregnes en teoretisk vandføring, som kan sammenlignes med vandstanden på den enkelte station.

7.3. Vandføringsevne-regulativ

Et vandføringsevne-regulativ bygger på en vandføringsevne ved en bestemt skikkelse. Skikkelsen er beskrevet ved en bundkote, en bundbredde og et skråningsanlæg, samt evt. bygværker i vandløbet. De fire parametre er fastlagt i dimensionsskemaet i det enkelte særregulativ. Hvor der ikke er angivet andet, er anlægget 1:1. Skikkelsen anført i dimensionsskemaet er gældende i den grødefri periode.

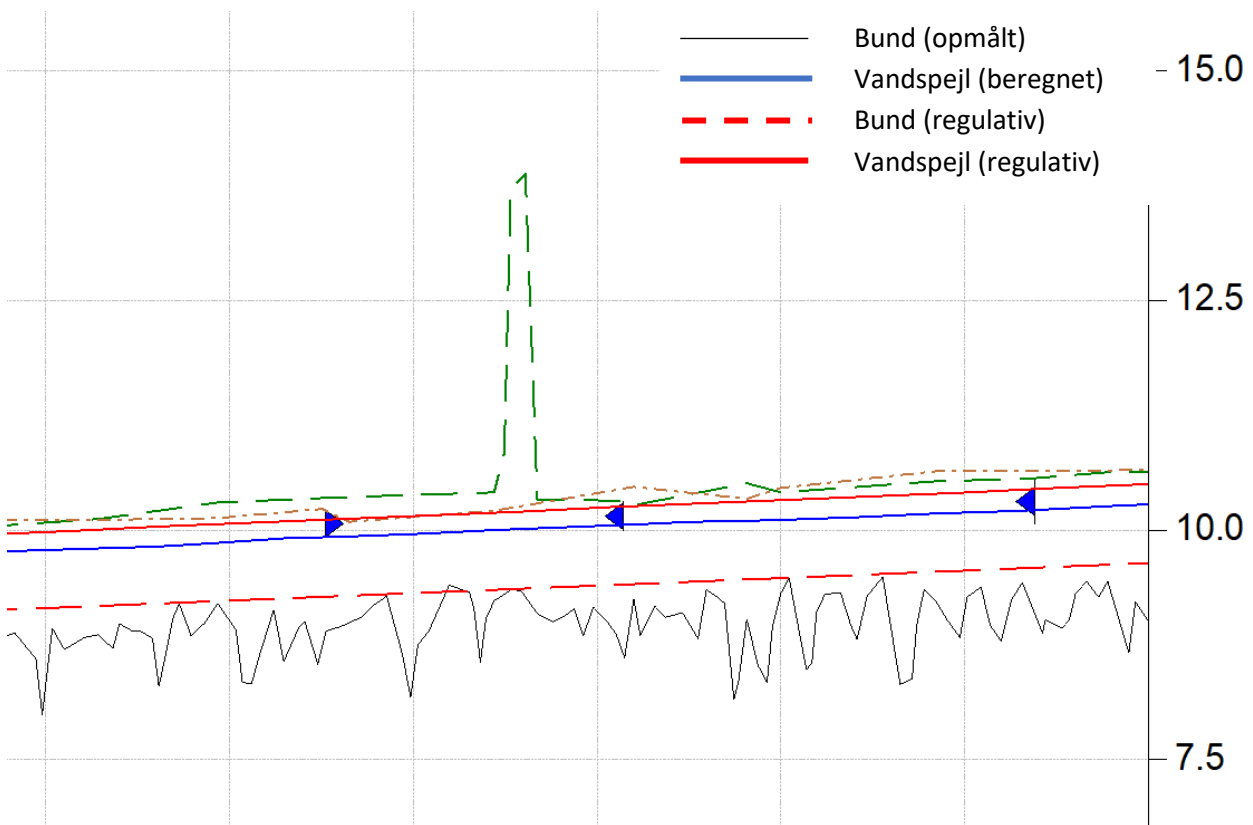
7.3.1. Kontrolmetode

Vandløb med et vandføringsevne-regulativ vedligeholdes på baggrund af vandløbets vandføringsevne, beskrevet ved en skikkelse. Efter en kontrolopmåling af vandløbets profiler, foretages der to vandspejlsberegninger (beregninger af vandstands niveauet): én for de opmålte profiler og én for dimensionerne angivet i regulativet med en bundhævning på 10 cm, samt tilhørende bygværker. Vandløbet skal oprensnes, hvis vandspejlet for opmålingen ligger over vandspejlet for regulativet med bundhævning.

Med mindre andet er angivet i det enkelte særregulativ gennemføres vandspejlsberegningen med to afstrømninger:

- Vintermiddel: 18 l/s/km²
- Vintermedianmaksimum: 40 l/s/km²

Og der anvendes et Manningtal på 20 til beregningen.

Figur 6. Vandspejlsberegning for et vandføringsevne-regulativ. Den blå linje (beregnet, aktuelt vandspejl) ligger under den røde linje (regulativets vandspejl) og dermed er regulativet overholdt. Blå trekanter angiver grøfter. Grønne og orange linjer angiver terrænet.

7.4. Kontrolhyppighed

Henvender én eller flere lodsejer sig med et ønske om en kontrol af vandløbet, vil vandløbsmyndigheden vurdere, om der er behov for opmåling på udvalgte strækninger. Kontrol af skikkelse eller vandføringsevne foretages hvert 10. år.

Kontrolopmålingerne vil blive foretaget i den grødefri periode.

7.5. Valg af regulativtype

Angivelsen af regulativformen for det enkelte vandløb fremgår af vandløbets særregulativ. Regulativformen vælges på baggrund af det tidligere regulativ for det enkelte vandløb, og formen vil som regel blive videreført ved revisionen. Et vandløb, som stort set ikke har miljømæssig interesse, vil som regel blive reguleret efter et skikkelsesregulativ. Et vandløb, som har høj miljømålsætning eller har anden naturmæssig interesse vil være reguleret efter vandføringsevne, enten som et vandføringsevne-regulativ eller som et Q/H-regulativ.

8. Vandløbsvedligeholdelse

Vedligeholdelse af de åbne vandløb omfatter fysiske indgreb som fx grødeskæring, oprensning af aflejringer, plantning af brinkvegetation, træbeskæring med videre. For rørlagte strækninger udfører kommunen vedligeholdelsen, når vandløbsmyndigheden finder det nødvendigt. Vandløbsmyndigheden vurderer, hvor der er behov for vedligeholdelse. Det er vandløbsmyndigheden, som foretager vedligeholdelsen for at sikre overholdelse af regulativet, samtidig med hensyntagen til miljøet.

Lodsejere eller andre med interesse i vandløbet, som finder vandløbets vedligeholdelsen eller andre forhold vedrørende vandløbet utilfredsstillende, skal kontakte vandløbsmyndigheden.

I forbindelse med vandløbsvedligeholdelsen kan det være nødvendigt med kørsel i afgrøderne. Der vil blive taget mest muligt hensyn, men terminerne i særregulativerne skal overholdes, og sker der skader i forbindelse med den almindelige vedligeholdelse, kan der ikke kræves erstatning¹¹.

Lovligt etablerede fangstredskaber i vandløbet skal afmærkes tydeligt vha. træpæle. Afmærkningen skal tydeligt angive fangstredskabernes udstrækning. Ejere af fangstredskaber i vandløbet er forpligtigede til at fjerne grøde fra disse, så redskaberne ikke giver anledning til opstuvninger.

8.1. Grødeskæring

Vandløbsmyndigheden foretager grødeskæring inden for nærmere fastlagte rammer, specificeret i særregulativet for det enkelte vandløb. Antallet af skæringer, hvilken metode og hvilke redskaber der anvendes, samt strømrendebredder er fastsat i særregulativerne.

8.1.1. Grødeskæringsomfang

Grødeskæringen udføres normalt fra 1. maj til 31. oktober. I mange vandløb foretages der én eller to grødeskæring om året.

8.1.2. Grødeskæringsmetoder

Kommunen skærer som udgangspunkt grøde i et netværk eller i én samlet strømrende. Grøden, som skæres, vil blive skåret helt i bund. Der vil under skæringen blive taget hensyn til specifikke arter og typen af vandløb. Valget af metode afhænger af vandløbets miljømæssige tilstand, herunder også målsætningen, og den afvandingsmæssige tilstand. I alle vandløbene vil der blive foretaget artsspecifik grødeskæring. Der skæres primært i arter som pindsvineknop, vandpest, smalbladet mærke m.m., og så vist muligt undgås det at beskære sårbare arter som vandaks, vandkrans, vandranunkel og vandstjerne.

¹¹ Bekendtgørelse af lov om vandløb, §28

Strømrendebredderne vil ofte være mellem 50-75 % af regulativmæssig bundbredde i sommerperioden, og mellem 75-100 % af regulativmæssig bundbredde ved sidste grødeskæring.

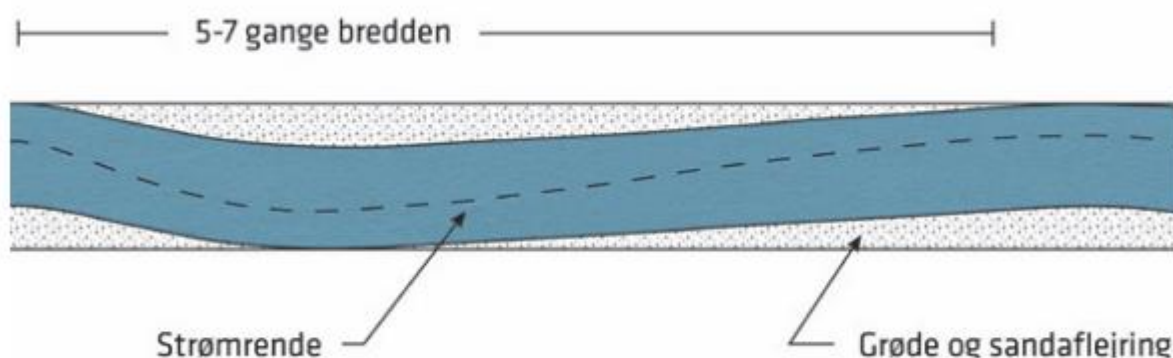
Ved grødeskæring skæres der under nøje hensyntagen til den eksisterende vegetationsstruktur og de eksisterende strømningsmønstre. Grøden skal skæres i netværksskæring, for at undgå indsnævring af strygene.

Netværksskæring

Ved netværksskæring skæres grøden i flere strømrander, som følger vandets naturlige måde at strømme gennem mosaikker af grødearter og grødebevoksninger. Den samlede strømrendebredde af de mindre strømrander vil altid være lige så stor som den i regulativet angivne strømrendebredde.

Strømrendeskæring

Ved strømrendeskæring, skæres grøden i én samlet, buget bane, som følger vandløbets naturlige måde at strømme på. Der efterlades grødepartier og smalle grødebræmmer i begge sider, hvor bredden tillader det. Er vandløbene på strækninger bredere end den regulativmæssige bundbredde, udføres grødeskæringen som strømrendeskæring. Over tid vil der aflejres materiale i siderne, og vandløbet vil naturligt indsnævres.

Figur 7. Strømrendeskæring

8.2. Oprensning

Oprensning igangsættes som udgangspunkt under hensyntagen til dyrelivet i vandløbet. Oprensningen omfatter aflejret sand og mudder. Sten, grus, tørv og ler m.m. må ikke graves op eller flyttes, og underskårede brinker må ikke beskadiges. Alm. vedligeholdelse kræver som udgangspunkt ikke en dispensation fra Naturbeskyttelsesloven. Har vandløbet henligget uden vedligeholdelse i en årrække, kræver en oprensning som udgangspunkt en dispensation. Det beror altid på en konkret vurdering af det enkelte vandløb, om der skal indhentes en dispensation.

8.3. Brinkvegetation

Brinkvegetation vil som udgangspunkt blive stående. Det er kun den vegetation, som forventes at nedsætte vandføringsevnen i vandløbet, som vil blive beskåret. Vandløbsmyndigheden kan påbyde bredejere at bevare skyggegivende beplantning langs vandløbene inden for 2-meter-bræmmen eller vandløbsprofilet¹². Det er tilladt at tynde ud og fjerne enkelte træer ved vandløbet, men det er ikke tilladt at nedskære hele strækninger. Kontakt altid vandløbsmyndigheden inden et beskæringsarbejde påbegyndes.

¹² Bekendtgørelse af lov om vandløb, §§34 og 69

Såfremt Varde Kommune ønsker at plante træer og buske langs vandløbene kan kommunen aftale dette med den pågældende bredejer. Det er langt fra alle steder, hvor kommunen ønsker beplantning af bræmmerne langs vandløbene, og derfor må lodsejer ikke uden forudgående aftale med vandløbsmyndigheden plante træer og buske i bræmmerne.

Nedfaldne blade og grene i vandløbet giver levesteder for økosystemets svampe og bakterier, som udgør et vigtigt fødegrundlag for noget af vandløbets fauna. Vandløbenes sandsynlighed for at opnå målopfyldelse øges herved, og der er grobund for en øget fiskebestand.

Vandløbsmyndigheden har kun pligt til at beskære og fjerne vegetation og dødt ved i vandløbsprofilen, hvis det hindrer vandets frie løb og giver risiko for oversvømmelse.

8.3.1. Kæmpe-bjørneklo

Varde Kommunes byråd vedtog i 2012 en plan for bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo. Indsatsplanen forpligtiger lodsejere i hele kommunen til at bekæmpe den invasive plante på deres arealer. Ifølge planen skal første bekæmpelse af bestanden være udført inden 1. juni, og anden gang inden 15. august. Er kæmpe-bjørnekloen ikke bekæmpet, vil kommunen påbyde bekæmpelsen.

8.4. Fjernelse af grøde, oprenset materiale og afskåret vegetation

Afskåret grøde, oprenset materiale i forbindelse vandløbsregulativets vedligeholdelse og afskåret kantvegetation oplægges på den mest tilgængelige bred. Det er herefter bredejerens ansvar at fjerne eller sprede grøden eller vegetationen. Oprensede materialer skal bredejer fjerne fra vandløbsbredden eller sprede mindst 5 meter fra vandløbet i et maksimalt 10 cm tykt lag. Spredningen af oprenset materiale skal ske inden 1. maj.

8.5. Rørlagte strækninger

Offentlige, rørlagte vandløb er ejet af lodsejeren, men vedligeholdelsen påhviler vandløbsmyndigheden. Vedligeholdelsen af rørlagte strækninger udføres normalt kun, når vandløbsmyndigheden finder det påkrævet. Vedligeholdelsen består af en årlig inspektion og evt. rensning af samlebrønde, spuling af sandaflejringer, rodkæring af indtrængende rødder eller udskiftning af enkelte, sammenstyrkede rør med samme dimension som det gamle, for at sikre vandføringsevnen. Det er kun brønde, som er umiddelbare tilgængelige, der vil blive inspiceret.

Vedligeholdelsen af de rørlagte, offentlige vandløb omfatter ikke hel eller delvis omlægning af rørledninger¹³. Udskiftning af længere strækninger betragtes ikke som almindelig vedligeholdelse. Udgifterne hertil skal dækkes af lodsejerne evt. efter eksisterende partsfordeling. Byrådet har i 2018 vedtaget, at vandløbsmyndigheden udskifter op til 6 meter rørledning, som en del af den almindelige vedligeholdelse. Er der behov for udskiftning af rørledninger over en strækning på mere end 6 meter, afholdes udgiften af lodsejer.

Ved oprensning af rørlagte strækninger må sediment ikke tilføres de nedstrømsliggende, åbne vandløbsstrækninger, men skal opsamles ved de tilgængelige brønde. I forbindelse med spuling af rørledninger og dræn, skal spulevandet opsamles og fordeles på landbrugsjord.

¹³ Bekendtgørelse af lov om vandløb, §32

8.5.1. Brønddæksler

Brønddæksler skal være frigravede og ført op til terræn. Af arbejdsmiljømæssige grunde skal brønddækslerne være udført i plast eller tilsvarende, så vægten ikke overstiger 25 kg. Det er lodsejerens pligt at sikre, at kravene er overholdt. Brud på brøndringe eller dæksler, med det formål at aflede overfladevand direkte i brønden, anses for hærværk, og beskadigede brøndringe eller dæksler skal udskiftes af lodsejer.

8.6. Arbejdsbælter

Bredejer eller bruger af jorden, som grænser op til vandløbet, skal acceptere eventuelle gener ved udførelse af vandløbsvedligeholdelsen. Arbejdsbælterne er normalt 10 meter bredde, og her kan der forgå transport af materialer og kørsel med maskiner.

8.7. Tilsyn

Tilsynet med vandløbene udføres af Varde Kommune. Kommunen afholder offentlige syn over vandløbene eller del-strækninger, hvis der er et ønske herom. Tilsynene foretages ved vandløbsvedligeholdelsens afslutning – ofte omkring oktober måned. Bredejere, organisationer eller andre, som ønsker et sådan syn, kan aftale nærmere med vandløbsmyndigheden inden 1. oktober.

Tilsynene udføres mindst en gang om året.

9. Sejlads

Som udgangspunkt er enhver form for sejlads på vandløbene i Varde Kommune forbudt. Undtaget herfra er sejlads i forbindelse med vandløbsvedligeholdelse, vandløbstilsyn, indfangning af avlsfisk, fiskeundersøgelser og lignende. Sejladsforbuddet skyldes, at vandløbenes fysiske dimensioner ikke gør det muligt at sejle uden at der sker skade på vandløbenes bund og sider. Beskadiges vandløbene er det til gene for det dyre- og planteliv, som er tilknyttet vores vandløb.

Sejlads er fastsat efter nærmere fastsatte regler i tillægsregulativet, som kan læses på Varde Kommunes hjemmeside. Her er det angivet, hvilke vandløb og vandløbsstrækninger, som er undtaget af reglen om sejladsforbud.

10. Straf

Overtrædelser af bestemmelserne i regulativerne straffes med bøde, jævnfør bekendtgørelse af lov om vandløb.

11. Revision

Hovedregulativet revideres, når vandløbsmyndigheden finder det nødvendigt. Vandløbsmyndigheden vil efter 10 år foretage en vurdering af, om der er behov for revision af regulativet.

12. Ikrafttræden

De generelle bestemmelser i dette hovedregulativ gælder for reviderede vandløbsregulativer fra år 2018 og frem. Bestemmelserne for de enkelte vandløb træder dog først i kraft efterhånden, som nye regulativer revideres. Indtil da er det hovedregulativet vedtaget i 2013 og de dertilhørende særregulativer, som er gældende.

13. Bilag

Bilag 1. Oversigtskort over vandløbene

Bilag 2. Tabeloversigt over vandløb i Varde Kommune

Tidligere vandløbsnavn	Nyt navn	Bemærkninger
Agerkrog Bæk	-	
Agersnap Bæk	-	
Allerslev – Kærbæk	-	
Alslev Forum Å	Alslev Å	
Alslev Å		
Amtsskelgrøften	-	
Ankjær Bæk	-	
Annexgrøften	-	
Ansager Kanalgrøft	-	
Ansager Å	-	
Autrup Bæk	-	
Baldersbæk	-	
Balle Bæk	-	
Barslund Bæk	-	
Bilidt Bæk	-	
Billum Bæk	-	
Billum Bæk, tilløb til	Billum Bæk, Tilløb I	
Billum Bæk, 17.1	Billum Bæk, Tilløb II	
Billumengvejs Bæk	Billumengvejs Bæk, Øst	
	Billumengvejs Bæk, Vest	
Birkebæk	-	
Birkekæret, tilløb	Sdr. Bork Bæk, Tilløb	
Bjaldrup Bæk	-	
Bjerremose Bæk, Nordlig ledning	Bjerremose Bæk Nord	
Bjerremose Bæk, Sydlige ledning	Bjerremose Bæk Syd	
Bjerremose Bæk, Sydlige ledning, nordre gren	Bjerremose Bæk Syd tilløb	
Bjørnkær Bæk	-	
Blåvand Rørledning	-	
Bolhede Bæk	-	
Bolkjær Bæk	-	
Borrekær Kjelst Bæk	Kjelst Bæk	Ligger i forlængelse af Kjelst Bæk
Bredkjær-Kastkjær Bæk	Bolkjær Bæk	Ligger i forlængelse af Bolkjær Bæk
Bredmose Bæk	-	
Burgård Bæk	-	
Burgård Bæk, tilløb	-	
Bådsø Bæk	-	

Bådsø Bæk, tilløb I	-	
Bådsø Bæk, tilløb II	-	
Debel Bæk	Debel Søvig Bæk	
Debel Mosegrøft	Agerbæk Mosegrøft	
Debel Nordre Bæk	Agerbæk Nord	
Debel Østre Bæk	Agerbæk Øst	
Debelsig Bæk	-	
Dejgård Bæk	-	
Dejrup-Gammelgård Grøft	-	
Dejrup-Hennebjerg Grøft	-	
Digekanal	-	
Driftmose – Hvejlundbæk	-	
Driftmose-Bolhede Bæk	-	
Druknegrøften	-	
Egknud – Lindbjerg Bæk	-	
Elkjær Bæk	Elkjærdam Bæk	
Elkjær bæk	-	
Engerbæk Hoven Å	-	
Fahl Grøft	-	
Feldvig grøft	-	
Fidde Bæk	-	
Fidde Grøft	-	
Fladhøj Bæk	-	
Fløjs Bæk	-	
Foot bæk	-	
Fredensbjerg Bæk	-	
Fredmose Bæk	-	
Frisgårdgrøften	-	
Frisvad Møllebæk	-	
Frøsig – Thorlund Bæk	-	
Fuglsig bæk	-	
Fåborg – Gestlunde Bæk	-	
Gammeltoft Grøft	-	
Gammelå	-	
Geddegrøften		
Gejl bæk	-	
Gejl bæk, tilløb	-	
Gellerup Bæk	-	
Gest Bæk	-	Samme vandløb, to regulativer
Gest Bæk	-	
Grindsted-Varde Å	Varde Å	

Grøften fra Kvie sø	Kvie Mosegrøft	
Grønrose Bæk	-	Er blevet forlænget. Se under Grønrose Øst
Grønrose Vest	-	
Grønrose Øst + tilløb	Grønnemose Bæk	
Grønrose Bæk, tilløb	-	
Gråsten Bæk	-	
Gunderup Bæk	-	
Gunderup Bæk, Tilløb	-	
Gunderup/Kirkevad/Horne kær Bæk	Kirkevad Bæk	
Gunderup/Kirkevad/Horne kær Bæk, tilløb I	Kirkevad Bæk, tilløb I	
Gunderup/Kirkevad/Horne kær Bæk, tilløb II	Kirkevad Bæk, tilløb II	
Gunderup/Kirkevad/Horne kær Bæk, tilløb III	Kirkevad Bæk, tilløb III	
Gødel Kanal	-	
Gødsvang Bæk	-	Samme vandløb, to regulativer
Gødsvang Bæk	-	
Gårde Bæk	-	
Gårde Bæk, tilløb	-	
Hallumvad Bæk	-	
Hannevang Bæk	-	
Havnegrøften	-	
Havnegrøften, tilløb	-	
Heager Bæk Sdr. løb	-	
Heager Bæk Sdr. løb, tilløb til	-	
Heagerbæk	-	
Hedelund Bæk	-	
Hejbøl Bæk	Hejbøl Lønnebæk	
Hejbøl Bæk	Hejbøl Østerbæk	
Henne Mølleå	-	
Hennebjerg-Kollebæk	-	
Henneby Grøft	-	
Henneby Grøft Øst	-	
Hesselho Bæk	-	
Hesselmed Bæk	-	
Hesselmed Bæk, tilløb	-	
Hestkær Bæk	-	
Hestkær Grøft	-	

Hetoftte Bæk	-	
Hjedding Bæk	-	
Hjedding-Egknud Bæk	Egknud Bæk	Området hedder Egknud
Hjemkjær Bæk	-	
Hjemkjær Bæk, tilløb	-	
Hjortkær Bæk	-	
Hollænder Bæk	-	
Holme Å	-	+ to biløb
Hornelund/Lervad/Malle-Bounum Bæk	Bjerremose Bæk	
Hornelund/Lervad/Malle-Bounum Bæk, tilløb	Bjerremose Bæk, tilløb	
Houstrup-Lønnehede Grøft	-	
Houstrup Rørledning	-	
Hundstoft Grøft	-	
Hyllerslev Bæk, vest	Hyllerslev Vestbæk	
Hyllerslev Bæk, øst	Hyllerslev Bæk	
Hyllerslev Bæk, tilløb		
Høkjær Bæk	-	
Ilbæk	-	
Janderup Bæk	-	
Janderupengvejs Bæk	Janderupengvej Sydbæk	
	Janderupengvej Nordbæk	
Jyllerup Bæk og Årre Foreng	Jyllerup Bæk	Det drejer sig om to vandløb. Er blevet delt. Se også Årre Foreng
Kanal ved Sønlæg	Agersnap Bæk, Biløb	
Kapelgrøften	-	
Kirkeby Grøft	-	
Kirkevandflod	-	
Kjelst Bæk	-	
Kjærgård Bæk	-	
Klemmensgrøften	-	
Klinting Grøft	-	
Kloakgrøften i Nordenskov	Øselund Bæk	
Knoldebæk	-	
Knoldebæk, tilløb	-	
Kolle Nord Grøft	-	
Kongsgård Bæk	-	
Kovad Bæk	-	

Kragelund Grøft	-	
Kurrekjær Bæk	-	
Kvorup Bæk	-	
Kvorup Bæk, rørtilløb A	-	
Kvorup Bæk, rørtilløb B	-	
Kybæk	-	
Kærbæk	-	
Kærbækken	Rævehøje Bæk	+ 4 små tilløb, A, B, C og D
Kærup Bæk	-	
Kærvang Bæk	-	
Kærvangsgrøften	-	
Lerbæk	-	
Lerbæk, tilløb	-	
Lillebæk	-	
Lillefjord Grøft	-	
Linding Å	-	
Lummer Bæk	-	
Lundager-Outrup Bæk	-	
Lunde gl. By's grøft	-	
Lunderup Bæk	-	
Ly dum Å	-	
Lykkegårdsgrøften	-	
Lyngbo Hede Kanal Nord	-	
Lyngbo Hede Kanal Syd	-	
Lysklynemose Bæk	-	
Lysmosegrøft	-	
Lærkeholt Vestre Bæk	Engebæk Hoven Å	Ligger i forlængelse af Engebæk Hoven Å
Lønneby Grøft	-	
Lønnestak Grøft	-	
Marie/Grydvadmølle/Orten Bæk	Mariebæk	
Mejerivandløbet	-	
Mejlkær Bæk	Mejlkær Kovad Bæk	
Mejlkær Bæk	Mejlkær Balle Bæk	
Mejlsbæk	Mejls Engebæk	
Mejlsbæk, sidetilløb	Mejls Engebæk, tilløb	
Mejlsbæk	Mejls Mosebæk	
Mejlvang Bæk	-	
Mejlvang Bæk, aflastningsledning	Mejlvang Bæk, Biløb	
Meldhede Østre Bæk	-	

Midtbygrøften	-	
Mølgård Bæk	-	
Mølhede Bæk	-	
Mølsig Bæk	-	
Nebel-Lønne Bæk	-	
Neder Fidde Grøft	-	
Nederkjær Bæk	-	
Ny Krongård Bæk	-	
Nylandsgrøften	-	
Nørkjær Grøft	-	
Nørrebæk	-	
Nørrekjær Bæk	-	
Nørvang Grøft	-	
Oksby Bæk	-	
Overkjær Bæk	-	
Ovnbøl Bæk	-	
Oxvang Bæk	-	
Pasgårdgrøften	-	
Plumpvad Bæk	-	
Plumpvad Bæk, forgrening	Plumvad Bæk, Biløb	
Porsekær Bæk	-	
Porsekær Bæk, tilløb	-	
Porsmose – Skamstrup Bæk	-	
Præsteby grøft	-	
Puglund Bæk	-	
Puldal Grøft	-	
Pøtmose Bæk	-	
Ralmbæk	-	
Refsgård-Allerslev Bæk	-	
Riddersholm grøft	-	
Ringdal Bæk	-	
Ringsholm Bæk m. tilløb	Ringsholm Bæk	
Ringsholm Bæk, tilløb I	-	
Ringsholm Bæk, tilløb II	-	
Risbjerg bæk	-	
Riskjær Bæk	-	
Rolfsø Kanal, Fidde Strøm	Rolfsø Kanal	+ Rørtilløb
Rottarp Bæk	-	
Roust – Gunderup Bæk	-	
Roust Bæk	-	

Roust Knolde Bæk	-	
Roust Møllebæk	-	
Rærup nord grøft	-	
Rærup syd grøft	-	
Rørkjær Bæk	-	
Rørkjær Bæk, tilløb syd	-	
Rørkjær Bæk, tilløb nord		
Rørledn. i Galtho og Hauge	Hauge Rørledning	
Rørledning i Dyreby	Dyreby Rørledning	
Rørledning i Galstho	Galstho Rørdledning	
Rørledningen Fåborg – Tranbjerg	Fåborg Rørledning	
Rørledningen Fåborg – Tranbjerg, tilløb	Fåborg Rørledning, tilløb	
Rådmandsengen		
Sdr. Bork Bæk	-	
Sdr. Klint Grøft	-	
Sdr. Sig Bæk	-	
Sdr. Starup Bæk	-	
Sdr. Tange Grøft Nord	-	
Sdr. Tange Grøft Syd	-	
Sig – Rodebæk	-	
Siger Bæk	-	
Skallebæk	Rolfsø Skallebæk	
Skallebæk, tilløb	Rolfsø Skallebæk, Tilløb	
Skallebæk	Søvig-Skallebæk	Ligger i forlængelse af Søvig-Skallebæk.
Skallingegrøften	-	
Skave – Vognslund Bæk	-	
Skelgrøft	Hejbøl Skelgrøft	
Skelgrøft i Kvie	Kvie Skelgrøft	
Skjærbæk	Skærbæk Enge	
Skolebækken	-	
Skonager Lilleå	-	
Skærbæk	Thorstrup-Skærbæk	
Skærbæk, tilløb	Thorstrup-Skærbæk, tilløb	
Slebsager Bæk	-	
Snaumose Grøft	-	
Sneum Å	-	
Snorup Bæk	Snorup Bæk	

Snorup Bæk		To regulativer for samme vandløb. Den ene del i gl. Varde og den anden i gl. Ølgod Kommune
Stammose Bæk	-	
Starbæk	-	
Stausnap bæk	-	
Stokbæk	-	
Sundsig Bæk	-	
Sundsig Bæk, tilløb	-	
Sædding Bæk, nedre løb	Sædding Bæk	Ligger i forlængelse af hinanden
Sædding bæk, øvre løb		
Søgrøften	-	
Søhuse Bæk	-	
Søknude Bæk	-	
Sømose Bæk	-	
Sømose Bæk, tilløb	-	
Sønderkjær Grøft	-	
Sønderkær Bæk		
Søndermarksgrøften	-	
Sønderå	Sønderå	Ligger i forlængelse af hinanden
Sønderå Afløb		
Søndre Landkanal	-	
Sørenden	-	
Søvig – Skallebæk	-	Er blevet forlænget
Søvig Bæk	-	
Tarm Bæk	-	
Tarp Bæk	-	
Tilløb fra mergelgrav i Årre	Årre Nørre Enge, Tilløb	
Tarm Bæk	-	
Toftegrøft	-	
Tranbjerg Bæk	-	
Tranbjerg Mosebæk	-	
Tranekær Bæk	-	
Trankær Bæk, Tilløb	-	
Tranemosebæk	-	
Troesmose Bæk	-	
Troldholm Bæk	-	
Troldmose Bæk	-	
Tyndkjær Bæk	-	
Ulknude Bæk	-	

Ulvemose Bæk	-	
Untoft Vand	-	
Vandborg Grøft	-	
Vandborg Grøft, sidetilløb	-	
Vandflodgrøften	-	
Vandløb i Kjelst Kjær	Kjelst Kjær Bæk	
Vandløb i Østbæk Enge - hovedløb	Østbæk Enge	
Vandløb i Østbæk Enge - tilløb	Østbæk Enge, Tilløb	
Vandvig Grøft	-	
Vejlgrøften	-	
Vejlskær Grøft	-	
Vesterbæk	-	
Vestergårdsgrøften	-	
Vesterlund Grøft	-	
Vestemarks Bæk	-	
Vestervang Bæk	-	
Vestkær Bæk	-	
Vestterp – Haltrup Bæk	-	
Vestterp Enge	-	
Visselbjerg Bæk	-	
Vittarp Bæk	-	
Vittarp Rørledning (A-E)	-	
Vrenderup Mosebæk	-	+ 4 tilløb
Vrenderup Øster Mosegrøft	-	
Værngrøften	-	
Øster Debel – Sdr. Sig Bæk	Debel Bæk	Ligger i forlængelse af Debel Bæk
Øster Debel Bæk	Frøstrup Bæk	
Øster List Bæk	-	
Øster Vrøgum Enge	-	
Østerbæk	-	
Østergårds Bæk	-	
Østkjær Bæk	-	
Østre Landgrøft	-	
Øve Bæk	-	
Ål Enge	-	Med tilløb, 13.1, 13.2, 13.3 og 13.4
Ålegrøften	-	
Ålestrømmen	-	
Ålling Bæk	-	

Ålunde – Agerbæk – Debel Bæk	Agerbæk	
Årre Foreng	-	Er blevet skilt fra Jyllerup Bæk
Årre Nørre Enge	-	
Årre Nørre Enge, tilløb	-	
Årre Søndre Enge	-	
Årrild Bæk	-	+ tilløb

Redegørelse

**Varde
Kommune**

1. Indledning og formål

Dette er redegørelsen for hovedregulativet for alle nyreviderede vandløb i Varde Kommune.

Hovedregulativet indeholder en række generelle bestemmelser om vandløbets administration og principperne i vandløbsvedligeholdelsen.

Ved revision af vandløbsregulativet skal der redegøres for, hvilket grundlag regulativet er udarbejdet ud fra. Desuden skal redegørelsen omfatte en oversigt over de planer, som har betydning for regulativet. Endeligt skal der gøres rede for, hvilke konsekvenser de nye regulativer har for de afvandingsmæssige og miljømæssige forhold i vandløbet.

Da fællesregulativet kun indeholder generelle bestemmelser og overordnede bestemmelser om vedligeholdelsen, vil denne redegørelse kun omfatte disse emner. Varde Kommune vil udarbejde særregulativer for kommunens offentlige vandløb, hvori der vil være en mere omfattende redegørelse af de afvandingsmæssige og miljømæssige konsekvenser.

2. Baggrunden for revisionen af fællesregulativet

I forbindelse med kommunesammenlægningen af tidligere Varde, Helle, Ølgod, Blåvandshuk og Blåbjerg Kommune samt nedlæggelse af Ribe Amt, blev Varde Kommune vandløbsmyndighed på en lang række forskellige vandløbsregulativer. Med revisionen af kommunens 900 km vandløb, ønskes der en mere overskuelig og administrationslet regulativudformning. I 2013 blev der udarbejdet et hovedregulativ, som samme år blev vedtaget. Siden da blev der ikke samlet op på revisionen af kommunens vandløbsregulativer, og derfor har vandløbsmyndigheden vurderet, at der med en ny opstart af revisionen også er brug for et nyt hovedregulativ. Dette hovedregulativ tager udgangspunkt i hovedregulativet fra 2013.

Hovedregulativet skal gerne give en større indsigt i det administrative grundlag, som vandløbsmyndigheden arbejder ud fra – fx ved at gengive enkelte bestemmelser fra vandløbsloven (*Bekendtgørelse af lov om vandløb*) i en tekstform, som er lettere at forholde sig til, hvis man som borger eller interessent ikke er vant til at læse lovtjekterne. Det er langt fra alle bestemmelserne, som er gengivet her i hovedregulativet, men derimod de vigtigste i forhold til forståelsen af de omtalte emner. Hovedregulativet skal dermed danne et bedre grundlag for at læse særregulativerne.

Efter sammenlægningen af de 5 kommuner til Varde Kommune, er der flere vandløb med samme eller lignende navne, eller med lange og mindre mundrette navne. Vandløbsmyndigheden har derfor vurderet, at det med revisionen af vandløbsregulativerne var på sin plads at omdøbe nogle af vandløbene. Navneændringerne er lavet på baggrund af de gamle '4 cm kort', ud fra et erfaringsmæssigt grundlag med arbejdet i vandløbene, stednavne samt gennem samtaler med lokale gennem tiden.

Hvor ikke andet er nævnt, er der ingen ændringer i forhold til det tidligere hovedregulativ for Varde Kommunes vandløb.

3. EU's Vandrammedirektiv

Vandplanerne 2009-2015, vandområdeplanerne 2015-2021 samt fremtidige vandplaner skal sikre gennemførelse af EU's Vandrammedirektiv. Direktivet foreskriver, at der skal opnås et forbedret vandmiljø på

tværs af landegrænserne i EU. Vandrammedirektivet er udmøntet i *Bekendtgørelse af lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder* (Miljømålsloven).

På landsplan er der udarbejdet 23 vand(område)planer, hvoraf Varde Kommune har vandløb i to planområder, henholdsvis 1.8 - Ringkøbing Fjord og 1.10 - Vadehavet. Mere information om vandområdeplanerne kan hentes på Miljøstyrelsens hjemmeside, <https://mst.dk/natur-vand/>.

4. Konsekvenser af en regulativrevision

Ved revision af vandløbsregulativerne vil der blive taget udgangspunkt i de eksisterende regulativer. Som hovedregel vil de oprindeligt fastlagte afvandingsmæssige forhold ikke blive forringet. En opfyldelse af målsætningen for det enkelte vandløb kan imidlertid forudsætte en reduceret vandløbsvedligeholdelse og derved ringere afvandingsstilstand. I redegørelsen til de enkelte regulativer, skal der redegøres for grundlaget for og konsekvenserne af eventuelle ændringer i regulativet.

Ved ændring af de regulativmæssige dimensioner, kræver det en forudgående regulerings sag, tilladelse efter vandløbsloven og dispensation fra §3 i naturbeskyttelsesloven. Hvor bygværker (hovedsageligt rørbroer) ikke er anlagt korrekt i henhold til det gældende regulativ, vil der normalt blive tilknyttet en bemærkning herom i det nye regulativ.

Revisionen af hovedregulativet har ingen miljø- eller afvandingsmæssige konsekvenser for vandløbene i Varde Kommune.

4.1. Afvandingsmæssige konsekvenser

Særregulativerne fastsætter bundkoter, bundbredder og anlæg eller en vandføringsevne, således at der ikke bliver væsentlige ændringer i forhold til tidligere regulativers dimensioner, vandføringsevne eller lignende.

For hver enkelt særregulativ vil de afvandingsmæssige konsekvenser af regulativrevisionen blive beskrevet i forhold til det tidligere regulativ. Er der ved revisionen ikke sket ændringer, vil der ikke være afvandingsmæssige konsekvenser af vedtagelsen af særregulativet. Eventuelle konsekvenser vil, som tidligere nævnt, oplyses i redegørelsen til de enkelte særregulativer.

Der vil forekomme vandløbsstrækninger, hvor der normalt ikke vil blive foretaget kontrol af dimensionerne. Dette kan skyldes, at vandløbet løber i naturområder, som er vanskeligt tilgængelige, eller at det landbrugsmæssige afvandingsbehov er ubetydeligt. Strækningerne og de specielle vedligeholdelsesbestemmelser vil fremgå af særregulativet.

Vedtagelsen af hovedregulativet vil ikke have nogle afvandingsmæssige konsekvenser.

4.2. Miljømæssige konsekvenser

Såfremt der ved en regulativrevision sker ændringer i vedligeholdelsen, således at det vil have miljømæssige konsekvenser, vil der være redegjort for disse konsekvenser i særregulativets redegørelse.

Vedtagelsen af hovedregulativet vurderes ikke at have konsekvenser i forhold til Natura 2000-områder.

5. Administrative bestemmelser

De administrative bestemmelser i hovedregulativet indeholder bestemmelser om, at Varde Kommune er vandløbsmyndighed og har ansvaret for vedligeholdelsen af vandløbene i forhold til særregulativerne. De

administrative bestemmelser indeholder også regler om vedligeholdelse af bygværker og lignende i og ved vandløbene. De administrative bestemmelser er beskrevet i *bekendtgørelse af lov om vandløb*.

Generelt er der ingen ændringer i de administrative bestemmelser i forhold til det tidligere hovedregulativ. Det forventes at de administrative bestemmelser skal hjælpe med forståelsen for de regler der gælder i og langs vandløbet, og på sigt opretholde eller forbedre de miljømæssige forhold i vandløbene, ved at være på forkant med ulovlige forhold.

5.1. Vandløbsloven

Vandløbslovens har til formål at tilstræbe at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand under hensyntagen til de natur- og miljømæssige krav til vandkvaliteten, som er fastsat i henhold til anden lovgivning. Vandløbsloven er den primære lov til forvaltning af vandløbene.

Loven indeholder bl.a. regler om benyttelse, vedligeholdelse, regulering og restaurering af vandløb og om regulativer for offentlige vandløb.

5.2. Naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelsesloves formål er bl.a. at medvirke til at værne om landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets levevilkår og for bevarelse af dyre- og planteliv – også i vandløbene. Udover fiskeinteresser bør insekter og plantelivet i og langs vandløbene prioriteres højt. Alle offentlige vandløb er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven, og de større vandløb er yderligere beskyttet af åbeskyttelseslinjen.

Ved ændret vedligeholdelse af et vandløb, skal konsekvenserne for de tilstødende naturområder være vurderet i forbindelse med regulativrevisionen. Det gælder både for Natura2000, §3-beskyttede områder og områder, som kan være habitat for arter på Habitatdirektivets bilag IV.

5.3. Miljømålsloven

Miljømålsloven har til formål at fastsætte rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand samt for planlægningen inden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Loven implementerer vandrammedirektivet og habitatdirektivet. Den fastsætter en fælles gennemførelse af reglerne om vand- og naturplanlægningen fra de to direktiver, med det formål at fremme sammenhængen i arbejdet med natur- og vandkvaliteten i Danmark.

Loven indeholder bl.a. regler om planlægning for vandområder. Staten er vanddistriktsmyndighed, og udarbejder vandplaner, vandområdeplaner samt fremtidige planer, med bestemmelser af målsætningen og hvordan de opnås for de enkelte vandområder.

5.4. Miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelsesloves formål er bl.a. at medvirke til at værne om landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets levevilkår og for bevarelse af dyre- og planteliv. Stoffer, som kan forurene vandet, må ikke tilføres vandløb, søer eller havet, og stofferne må ikke lægges eller opbevares på en sådan måde, at der er fare for at vandet forurenes.

5.5. Okkerloven

Okkerloven har til formål at forbygge og bekæmpe okkerforurening i bl.a. vandløb. Ifølge loven skal landbrugsmæssige dræninger og udgrøftninger inden for okkerpotentielle områder godkendes af vandløbsmyndigheden.

6. Miljømålsætninger

I statens vandområdeplaner (2015-2021) er der stillet krav om *god økologisk tilstand* for naturlige vandløb, og *godt økologisk potentiale* for stærkt modificerede vandløb. Dertil kan der være opsat miljømål for den faunaklasse, som det enkelte vandløb forventes at opnå. Målene rangerer fra DVFI 4 til DVFI 7. DVFI-skalaen (Dansk vandløbsfaunaindeks) går fra 1-7, hvor 7 er den bedste faunaklasse. DVFI beregnes ud fra sammensætningen af vandløbets smådyr. Udgangspunktet for beregningen er smådyrene krav til vandets renhed¹⁴.

Beskrivelse	Forureningsgrad	Faunaklasse	Biologisk vandløbskvalitet
Praktisk taget uforurenet	I	7	Særdeles god
Overgangsform	I-II	6	Meget god
Svagt forurenet	II	5	God
Overgangsform	II-III	4	Noget forringet
Stærkt forurenet	III	3	Ring
Overgangsform	III-IV	2	Meget ringe
Meget stærkt forurenet	IV	1	Særdeles ringe

6.1. Indsatser for at opnå miljømålene

For at opnå *god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale* er der i statens vandområde planer (2015-2021) angivet en række indsatser for de målsatte vandløb¹⁵. Indsatserne udgør åbning af rørlagte vandløb, udlægning af groft materiale, fjernelse af fysiske spærringer (fx styrt eller stemmeværker) og etablering af okkeranlæg. Hvert målsat vandløb er inddelt i en eller flere vandområder, og der gøres brug af en eller flere indsatser i hvert vandområde.

Det er Varde Kommune, som er projektleder på gennemførelsen af vandområdeplanerne.

Målsætninger for vandløbene er mange steder nedjusteret fra *høj økologisk tilstand* til *god økologisk tilstand* i forhold til det forrige hovedregulativ.

7. Datagrundlaget

Med enkelte undtagelser, er alle åbne vandløbsstrækninger i forbindelse med den seneste regulativrevision opmålt ved tværprofilopmåling pr. 100-150 meter, samt ved rørbroer, broer, skalapæle o.l. Derudover er dræn- og spildevandsudløb samt grøfter og andre tilløb fra overfladevand blevet opmålt, såfremt de var synlige på opmålingstidspunktet.

¹⁴ <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/1998/87-7810-995-7/pdf/87-7810-995-7.pdf>

¹⁵ <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=vandrammedirektiv2-2016>

På rørlagte strækninger er bundkoten af ind- og udløb i brøndene målt, samt dimensionerne af rørledningerne.

I forbindelse med den kommende regulativrevision, vil behovet for nyopmåling blive vurderet for hvert enkelt vandløb.

8. Det rets- og planmæssige grundlag

8.1. Spildevandsplan og miljøbeskyttelsesloven

I spildevandsplanen fremgår det, hvilke udledningpunkter, der findes til vandløbene i forhold til udledning af offentlige spildevandsledninger. Spildevandsplanen findes på Varde Kommunes hjemmeside. Udløbene kan også fremgå af tabellerne i de enkelte særregulativer.

I miljøbeskyttelsesloven fremgår det, at det kræver tilladelse for at kunne udlede spildevand og overfladevand til et vandløb. Der stilles her krav til, at der ikke tilføres forurenende stoffer til vandløbet, hvilket også gælder partikler, som kan aflejres i vandløbet. Der stilles ligeledes krav til den hydrauliske belastning af vandløbet, således at der ikke sker erosion eller oversvømmelse som følge af udledningen. En undtagelse herfra er almindelig markdræning, der dog kan kræve tilladelse fra vandløbsloven.

Varde Kommunes spildevandsplan 2010-2015 beskriver status for spildevandsforholdene for Varde Kommunes borgere, samt de tiltag der forventes at foretages i planperioden, for at mindske udledning af spildevand til recipienterne. Spildevandsplanen kan ses på Varde Kommunes hjemmeside, www.vardekommune.dk.

Belastningen af vandløbene med spildevand fra rensningsanlæg og overløbsbygværker har som oftest ikke nogen direkte betydning for vandløbenes vedligeholdelse. De har derimod stor betydning for vandløbenes måløfyldelse og kan dermed indirekte få betydning for.

Ifølge planen skal 6 af kommunens 10 renselanlæg nedlægges inden 2020, og to mere forventes nedlagt. De tilbageværende renselanlæg, Varde og Skovlund Renselanlæg, skal modtage alt spildevandet, og med tiden vil det kun være Varde Å, som er recipient for rensset spildevand. Hvorvidt der stadig vil være overløb til mindre vandløb, kan ikke oplyses på nuværende tidspunkt, da overløbsbygværkerne skal undersøges nærmere for funktion og aflastningshyppighed.

8.2. Kommuneplanen

Kommuneplanen indeholder 29 temaer, som beskriver Byrådets mål, retningslinjer for planlægningen, uddybende forklaringer af retningslinjerne samt planlagte aktiviteter i 2017-2021. Varde Kommunes vision "vi i naturen" er retningsgivende for tiltagene i kommunen. Kommunen og andre myndigheder skal lægge de statslige vandområdeplaner med tilhørende bekendtgørelser til grund for vandløbsdriften, i vandløbsforvaltningen samt ved planlægning og administration i henhold til lovgivningen. Ifølge kommuneplanen skal der både sikres et godt vandmiljø og mulighed for en hensigtsmæssig afvanding.

Kommuneplanen indeholder et tillæg med kommunens klimatilpasningsplan. I klimatilpasningsplanen fremgår det, at vandløbene spiller en væsentlig rolle i bedømmelsen af oversvømmelseshændelser og vandløbene er også en af de fire fokusområder i forhold til oversvømmelsestruslerne. Oversvømmelseskort for alle kommunens vandløb er konstrueret ud fra en vandstandshævning på 1 m i de største vandløb i Varde Kommune.

Klimatilpasningsplanen henviser ligeledes til retningslinjerne i kommuneplanen om decentral håndtering af tag- og overfladevand, for at mindste belastningen af kloaknettet og afstrømning til vandløbene.

Bilag 4. Ordliste

Tabel 2. Ordliste over begreber anvendt i hoved- og særregulativerne.

Afstrømning	En betegnelse for den del af nedbøren, som falder op et landområde og strømmer til havet. Den del af nedbøren stammer strømmer på jordoverfladen mens andet løber i vandløbet. Tilsammen kaldes disse to poster for overfladeafstrømning. Afstrømning angives i liter pr. sekund pr. km ² (l/s/km ²) eller i mm pr. år (mm/år).
Anlæg	Vandløbets skråningsanlæg. Anlægget er defineret ved afstanden i meter til skråningen for hver gang man går 1 meter op. Eksempelvis betyder anlæg 1:2, at for hver meter der er fra vandløbsbund til terræn, skal der være 2 meter til kronekanten.
Biodiversitet	Ordet stammer fra græsk og betyder forskelligartethed. Der skelnes mellem genetisk diversitet, artsdiversitet og økologisk diversitet. Fx har et lille vandløb med kun ørred og få smådyr en mindre artsdiversitet end et stort vandløb med en lang række fiskearter og smådyr.
Bræmmer	Den del af det vandrette terræn langs vandløbet, som friholdes for dyrkning. I henhold til loven, skal der være friholdte bræmmer langs naturlige vandløb og søer, og vandløb og søer, der i vandplanen er målsat til god økologisk tilstand. Bræmmen skal være på 2 meter og måles fra vandløbets kronekant.
Bundkote	Vandløbsbunden højde målt i DVR90 med enheden meter.
Erosion	Nedbrydning af materiale fra vandløbets bund og sider. Størrelsen af erosionens kraft er lig med vandføringen multipliceret med vandløbets fald. Erosion er en naturlig proces i vandløbet, hvor materiale transporteres og aflejres.
Fald	Beskriver, hvor meget vandløbets falder fra begyndelsespunkt til udløb, eller over en mindre delstrækning. Faldet angives i promille (‰).
Flodemål	Højest tilladte vandstandshøjde i reservoirer bag opstemninger ved vandmøller og dambrug. Flodemålet fastsættes bl.a. for at undgå oversvømmelser af tilgrænsende landbrugsarealer.
Geometrisk skikkelse	Vandløbsprofilen angives ved en fast geometrisk skikkelse i form af et trapez.

Grus	Sten af størrelsen 4-64 mm.
Grøde	Planter, som har deres rodnet under vandspejlet i vandløbet.
Habitat	Ordet stammer fra græsk og betyder "levested for en organisme". Fisk, insekter og planter har ofte forskellige krav til habitatet, ligesom kravene kan variere alt efter livsstadie.
DVR90	Dansk Vertikal Reference 1990. Det beregnede gennemsnitlige højdeniveau i Danmark.
Høl	En fordybning i vandløbsbunden gravet af vandstrømmen. Høller er ofte beliggende i vandløbets sving, og strømmen er langsommere end på stryget.
Kote	Højden i meter over vandoverfladen målt i DVR90
Kronekant	Overgangen mellem vandløbets brink og det flade terræn.
Manningtal	Hydraulisk udtryk for ruheden af et vandløbs bund, sider og grøde. Et lille manningtal er udtryk for en stor modstand, fx ved grøde og sten, men et stort manningtal er udtryk for en lille modstand, fx i et grødefrit vandløb eller et plastrør.
Medianminimum	Statistisk begreb, som i denne sammenhæng bruges om vandføringen. Vandføringen måles over en årrække, og i perioden noteres de laveste vandføringer for hvert år. Medianminimum er den midterste vandføring. Dvs. at der i gennemsnit hvert år indtræffer en lavere vandføring end medianminimum.
Medianmaksimum	Statistisk begreb, som i denne sammenhæng bruges om vandføringen. Vandføringen måles over en årrække, og i perioden noteres de største vandføringer for hvert år. Medianmaksimum er den midterste vandføring. Dvs. at der i gennemsnit hvert år indtræffer en højere vandføring end medianmaksimum.
Okker	En jernforbindelse, som dannes når jordlag med pyrit eller svovlkis iltes ved dræning eller vandindvinding. Ved sænkning af grundvandsstanden iltes pyrit, hvorved svovlsyre og opløst ferrojern udvaskes. Begge dele er giftige for fisk og smådyr. Senere kan jernforbindelserne udfældes til okker. Okkeren kvæler fisk, smådyr

samt planter, når det lægger sig som et uigennemtrængeligt lag på gæller og blade.

Okkerpotentielle områder	Områder, som indeholder jernforbindelser i jorden, der vil kunne frigive okker. Frigivelsen af okker forekommer, hvis der foretages en sænkning af grundvandsspejlet i jorden.
Overløbsbygværk	Bygværk i kloaksystem, hvorfra der under store nedbørsmængder ledes fortyndet spildevand til vandløbet.
Reguleringssag	En administrativ håndtering af en ændring i eller ved et vandløb. Kun gennem en reguleringssag efter vandløbsloven kan de gældende dimensioner for et vandløb ændres.
Rørtilløb	Betegnelse for et rør, som udmunder i vandløbet. Rørtilløb tilleder drænvand, regnvand eller spildevand.
Spang	En smal gangbro uden rækværk over et vandløb.
Stryg	Et strømstærkt og ofte lavvandet sted i vandløbet. Bundsubstratet består ofte af groft materiale, især grus og sten.
Strømrende	Område i vandløbets profil, hvor vandhastigheden, og dermed vandføringen er størst.
Vandføring	Den vandmængde, der løber forbi et givent tværsnit i vandløbet. Vandføringen angives i liter pr. sek. (l/s).
Vandføringsevne	Den vandmængde som et vandløb under en given vandspejlskote kan transportere. Vandføringsevnen afhænger af vandløbets fald, geometri og Manningtal.
Vandløbsprofil	Tværsnit af vandløbet.